

Voorjaarsvergadering 2006

Van nature, via ereloon
naar CTG-code

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Donderdag 30 maart 2006

Tweehonderdvijfenzeventigste ledenvergadering

Bestuur Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap
(vanaf 30 maart 2006)

K.B. Wabeke, voorzitter
A.J. Feilzer, vice-voorzitter
H. Kalsbeek, 1e secretaris
J.D. Scholtanus, 2e secretaris
J.H.G. Poorterman, penningmeester

Informatie voor leden

Najaarsvergadering 2006
Datum: vrijdag 27 oktober 2006
Locatie: In de Driehoek (Gertrudiskapel) te Utrecht
Thema: Mondzorg in het nieuwe zorgstelsel

Voorjaarsvergadering 2006

Van nature, via ereloon
naar CTG-code

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Tweehonderdvijfenzeventigste ledenvergadering

Donderdag 30 maart 2006
Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis
Darwinweg 2, 2333 CR Leiden

Routebeschrijving Museum Naturalis zie volgende pagina.

Routebeschrijving Museum Naturalis, Darwinweg 2, Leiden

- * per trein
NS station Leiden Centraal, station verlaten aan zijde LUMC/Oegstgeest, lopen richting LUMC, volg voetgangersborden "Naturalis" (ca. 10 minuten lopen)
- * per auto vanuit richting Amsterdam
Via autosnelweg A4 tot aan splitsing A44 bij Burgerveen, volg A44 richting "Leiden West", bij afrit 8 "Leiden" de snelweg verlaten, volg "Leiden Centrum" (Plesmanlaan), volg bord "Naturalis" (Darwinweg)
- * per auto vanuit richting Utrecht
Vanaf Bodegraven de N11 volgen tot bij Leiden, bij kruising met A4 linksaf de A4 oprijden richting "Den Haag", bij eerstvolgende afrit 7 "Zoeterwoude-Dorp" de snelweg verlaten, vervolgens N206 volgen richting "Leiden", verder N206 volgen richting "Leiden Zuid", vervolgens lange afstand rechtdoor N206 volgen richting "Katwijk", volg nabij Holiday Inn 2x rechtsaf richting "Naturalis" (Plesmanweg), volg bord Naturalis" (Darwinweg)
- * per auto vanuit richting Rotterdam/Den Haag
Via autosnelweg A4, bij afrit 7 "Zoeterwoude-Dorp" de snelweg verlaten, volg N206 richting Leiden", verder N206 volgen richting "Leiden Zuid", vervolgens lange afstand rechtdoor N206 volgen richting "Katwijk", volg nabij Holiday Inn 2x rechtsaf richting Naturalis" (Plesmanweg), volg bord Naturalis" (Darwinweg)
- * parkeren
- parkeerterrein bij Naturalis aan de Darwinweg (dagkaart € 3,00)
- parkeergarage LUMC, Albinusdreef 2 Leiden
(ca. 6 minuten loopafstand; tarief oplopend tot € 7,00 per 6 uur)
- * ingang Naturalis
- museumbezoekers: volg borden naar ingang Naturalis in het Pesthuis
- voor mindervaliden zijn er speciale voorzieningen aanwezig

AGENDA

Ochtendprogramma

09.30 - 10.00	Ontvangst met koffie en thee
10.00 - 10.30	Huishoudelijke vergadering
10.30 - 10.45	Korte pauze
10.45 - 11.00	Introductie <i>J.D. van Foreest, dagvoorzitter</i>
11.00 - 12.00	Van nature: over macht, bezit en competitie <i>Prof. dr. J.A.R.A.M. van Hooff</i>
12.00 - 13.00	Bezoek museum Naturalis
13.00 - 13.30	Lunch

Middagprogramma

13.30 - 13.45	Introductie middagprogramma
13.45 - 14.30	Van nature naar ereloon: historie van belangenbehartiging van professies <i>Dr. G.J. van Wiggeren, tandarts</i>
14.30 - 15.15	Van ereloon naar CTG-code: tarieven nu en in de toekomst <i>Drs. H. van Vliet, plaatsvervangend algemeen directeur en directeur cure CTG-ZAio</i>
15.15 - 15.45	Theepauze
15.45 - 16.15	Evolutie van honorering: ervaringen en (on)gewenste mutaties <i>J.A. Kieft, tandarts en voorzitter college adviserend tandartsen</i>
16.15 - 16.25	Afsluiting door de dagvoorzitter
16.25 - 16.30	Afsluiting door de voorzitter van het Genootschap
16.30	Gildeborrel

Algemene inleiding

J.D. van Foreest, dagvoorzitter

Honorering en tarieven vormen binnen de tandheelkundige gezondheidszorg altijd een belangrijke onderwerp van gesprek. Het is niet anders. Een van de minder plezierige kenmerken van de tandheelkundige zorgverlening is het gegeven dat de tandarts vrijwel altijd moet overleggen met patiënten over geld. Huisartsen, medisch specialisten en zorginstellingen hebben daar veel minder mee te maken. Patiënten krijgen daarnaast ook steeds vaker zelf de tandartsdeclaraties onder ogen, hetgeen een extra reden is voor het handhaven van het materiële imago dat al sinds jaar en dag aan het tandartsberoep is verbonden.

Discussie over de wijze waarop tandartsen omgaan met tarieven en declareren heeft eerder tijdens congressen aandacht gekregen. Zo heeft de Nederlandse Vereniging voor de Studie van de Sociale Tandheelkunde in november 2001 onder de titel 'creatief declareren' hieraan uitgebreid aandacht besteed.

Aan het onderwerp tarieven en declareren is altijd het risico verbonden dat de deelnemers het vooral gaan hebben over al die anderen die niet aanwezig zijn. The good guys versus the bad guys. De discussie is daarom dan ook vaak eenzijdig.

Om dat te voorkomen is gekozen voor een programma dat vooral informatief van aard is en begint bij de basis. Hoe zit het met onze basale, 'primatieve' neigingen rond competitie, bezit en macht? Prof. dr Jan van Hooff, emeritus hoogleraar in de gedragsbiologie, zal de vergadering confronteren met 'onze' werkelijkheid. Om van deze herkenbare schrik te bekomen, vormt een bezoek aan het natuurmuseum Naturalis onderdeel van het programma.

bevordert, als een 'struggle for life and the survival of the fittest', en vervolgens als 'nature red in tooth and claw'.

In dit verband denken we dan ook onmiddellijk aan agressie, conflict, dominantie en status. Die zien we als de bepalende elementen van macht, omdat ze aan individuen een voorsprong geven in de strijd om het bestaan. En ja hoor, die spelen zonder twijfel een grote rol in de samenlevingen van zowel menselijke als niet-menselijke wezens. Toegang tot de zaken die voortbestaan en voortplanting garanderen, of het nu gaat om voedsel, veiligheid, sociale en seksuele partners, wordt voor een belangrijk deel bepaald door het vermogen om anderen te overtreffen in de wedijver om die toegang, en soms zelfs, om anderen uit te sluiten van die toegang.

Toch zien we in het dierenrijk allerlei vormen van niet-zelfzuchtig gedrag, variërend van tolerantie tot dienstbaarheid en zelfs altruïstisch gedrag. De hedendaagse evolutionaire gedragswetenschap begrijpt inmiddels dat dit soort gedrag als zogenaamde evolutionair-stabiele strategieën kan ontstaan en zich handhaven. Ook bij vele diersoorten komt het tot een soort impliciete sociale contracten, die uitmonden in 'win-winsituaties' voor alle leden van een samenleving. Egalitaire tolerantie, inschikkelijkheid, dienstbetoon en altruïstische hulpvaardigheid winnen het van despotische uitbuiting en blijken evolutionair adaptieve eigenschappen te zijn. We ontwaren hier zelfs de grondslagen van de moraal.

Van nature naar ereloon: historie van belangenbehartiging van professies

Dr. G.J. van Wiggen, tandarts

Curriculum vitae

Gerrit Jan van Wiggen (1942) is in 1968 als tandarts afgestudeerd in Utrecht. Als universitair docent is hij verbonden geweest aan het Tandheelkundig Instituut in Utrecht en tot aan de sluiting in 1988 was hij tevens beheerder van de tandheelkundige afdeling van het Utrechts Universiteitsmuseum.

In 1987 is hij gepromoveerd in de geneeskunde op het proefschrift 'In meer eerbare banen', over de juridische, onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkeling van het tandheelkundig beroep in Nederland in de periode 1848 tot 1940.

Van Wiggen heeft algemene praktijk uitgeoefend in Vlissingen en sinds 1976 in Arnhem. Vanaf 1990 tot heden is hij als adviserend tandarts werkzaam voor verschillende zorgverzekeraars. Hij is langdurig betrokken geweest bij de interne rechtspraak van de NMT, van 1994 tot 2002 als voorzitter van een Afdelingsraad c.q. Beoordelingsraad. Naast zijn proefschrift heeft Van Wiggen enkele publicaties over tandheelkundig-historische onderwerpen op zijn naam.

Samenvatting

Er van uitgaande dat ook een tandarts een sociaal wezen is, onderworpen aan ordening en wetmatigheden zal ook binnen de tandheelkunde een voortdurend wijzigend systeem bestaan van beloning, straf, uitsluiting, allianties en sociale verantwoording. In deze ordening die in de 19e en 20e eeuw zijn beslag vond, zijn met enige moeite nog restanten van veel oudere gildebepalingen te bespeuren.

Een van de deelgebieden waar een ordening plaats vindt is het gebied van de honorering. Als er ooit sprake is geweest van een honorarium in engere zin, een honorarium of ereloon, dan wordt dit al vrij snel in de 19e eeuw een prijs voor een economisch goed. Hoe en op welk niveau de prijsbepaling tot stand kwam is nauwelijks bekend. Wel treedt er na verloop van tijd een nivellering op en komt er een soort norminkomen tot stand met velerlei variaties, die zowel op historische als op geografische verschillen zijn terug te voeren. Uiteindelijk mondt dit uit in de huidige regelgeving van het CTG- en de UPT-tarieven.

Ondanks de strijd om het inkomen laat de beroepsgroep van tandartsen ook zien dat zij een sociale verantwoordelijkheid wil dragen. Ze gaat niet voorbij aan de tandheelkundige noden van dat deel van de bevolking die niet bij machte is zelfstandig de tarieven op te brengen die de tandartsen noodzakelijk en billijk achten.

Er ontstond een duidelijke stroming, met een belangrijke kern in Rotterdam, die deze problemen onderkende en in de eerste helft van de 20e eeuw werd er een creatieve oplossing gevonden. Enerzijds moest de vraag naar tandheelkundige hulp beperkt worden door een zeer intensieve voorlichtings- en preventiecampagne, anderzijds moest door rationalisatie de objectieve behandelbehoefte rigoureus worden aangepakt. Dit leidde in 1930 tot het tot stand komen van het NPP-rapport van de NMT.

Van ereloon naar CTG-code: tarieven nu en in de toekomst

*Drs. H. van Vliet, plaatsvervangend algemeen directeur
en directeur cure CTG/ZorgAutoriteit*

Curriculum vitae

Drs. Henk van Vliet is in 1956 geboren in Nieuwegein en in 1982 afgestudeerd als bedrijfseconometrist aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Hij heeft, naast nevenactiviteiten in de medezeggenschap van basisscholen, zijn werkzame leven tot nu toe bij het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (COTG) doorgebracht. Aanvankelijk (1982) als beleidsmedewerker, later als secretaris van de Kamer voor de Vrije Beroepsbeoefenaren waar de tandartsen onderdeel van uitmaakten. Toen het COTG werd omgedoopt tot College Tarieven Gezondheidszorg (CTG) werd Van Vliet benoemd tot plaatsvervangend algemeen secretaris van het CTG. In 2005 werd hij vanwege reorganisatie benoemd tot directeur Cure en tot plaatsvervangend algemeen directeur van het CTG. Op dit moment is hij direct betrokken bij de ombouw van het CTG tot de Nederlandse Zorgautoriteit. Van Vliet heeft wellicht de grootste ervaring op het gebied van tariefsontwikkeling in Nederland en kent daardoor ook alle menselijke kanten van onderhandelen, afspraken maken en regelgeving.

Samenvatting

Het reguleren van tarieven in de gezondheidszorg werd, na het tijdperk van de gilden, steeds meer gezien als een overheidstaak. Niet alleen, zoals zo vaak werd en wordt gedacht, om de kosten van de gezondheidszorg te beperken, maar ook als 'borging van publieke belangen'.

Het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (COTG) heeft daar vele jaren een centrale rol in gespeeld. De inbreng van de beroepsgroepen, zoals die van de tandartsen, vond plaats in de zogenoemde Kamer voor de Vrije Beroepsbeoefenaren. De NMT is tot voor enkele jaren de enige representatieve organisatie voor alle tandartsen geweest. Tegenwoordig is de ANT daarin ook een representatieve organisatie. Bij onderhandelingen over tarieven speelt macht altijd een rol. Een kwestie van geven en nemen, win-winsituaties proberen te bewerkstelligen maar ook wantrouwen en dwarsliggen komen aan de orde. Vrije beroepsbeoefenaren voelen zich het liefst helemaal vrij maar er is natuurlijk sprake van vrijheid in gebondenheid. Dat geldt in elke sociale structuur. Voortschrijdend inzicht leidde tot deregulering, nieuwe vormen van financiering en het bieden van meer ruimte voor innovatie en marktwerking. Enkele jaren geleden heeft de overheid besloten een specifieke toezichthouder voor de zorgsector in te stellen: De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). De NZa gaat zich onder andere bezighouden met het volgen van de marktwerking waaronder de prijsontwikkeling op markten in de zorg waar de prijzen vrij zijn. Bij ongewenste ontwikkelingen kan de Zorgautoriteit zelf ingrijpen of de minister van VWS adviseren maatregelen te nemen. Het kabinet heeft besloten dat het huidige College Tarieven Gezondheidszorg (CTG) samen met de toezichthouder op de verzekeraars (het College Toezicht Zorgverzekeraars, CTZ) opgaat in de Zorgautoriteit. In 2006 krijgt de Zorgautoriteit een wettelijke basis (Wet Marktordening gezondheidszorg, WMG). De NZa zal van het begin af aan nauw samenwerken met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) en met andere toezichthouders zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Autoriteit Financiële Markten, het

College voor zorgverzekeringen, De Nederlandse Bank en het College Bescherming Persoonsgegevens.

De menselijke maatschappij is uiterst complex en daarom zijn veranderingen en veranderingen in verhoudingen tussen groepen slechts via een geleidelijke weg te realiseren. Het leren van sociale relaties tussen (groepen) primaten is de moeite waard.

De evolutie van ereloon naar CTG-code: gewenste en ongewenste mutaties

J.A. Kieft, tandarts

Curriculum vitae

Johan Kieft (1952) studeerde tandheelkunde aan de Vrije Universiteit. Na zijn afstuderen in 1977 is hij werkzaam geweest als studententandarts aan de VU. Een jaar later trad hij toe tot de vakgroep Sociale tandheelkunde van de VU, later ACTA. Hij verzorgde het onderwijs in de epidemiologie, de structuur van de gezondheidszorg en praktijkvoering. Hij maakt deel uit van het epidemiologische onderzoeksteam van TNO/ ACTA. Hij voerde vanaf 1978 algemene praktijk in groepspraktijken in Almere en Amsterdam. Hij werd in 1989 adviserend tandarts en werkt sinds 1992 werkt hij bij Univé Zorg. Hij vervulde diverse bestuursfuncties binnen het College van Adviserend Tandartsen, sinds 2002 is hij voorzitter. In 2003 beëindigde hij zijn werkzaamheden voor ACTA. Hij heeft sindsdien een advies- en onderzoeksbureau op tandheelkundig gebied.

Samenvatting

De honorering en de hoogte van de tarieven is binnen zelfstandige professies een continu onderwerp van discussie. De tandarts staat hierin niet alleen: ook bij de medisch specialist, de huisarts, de notaris, de orthodontist, vlamt de discussie hoog op wanneer de overheid ingrijpt in de tarieven. Zoals een minister schrok van de rekening van de orthodontist van zijn kinderen en besloot tot een tariefskorting van 25% en dat uiteindelijk baseerde op het gegeven dat een orthodontist niet gemiddeld drie maar vier behandelstoelen in de praktijk had. Heren in driedelig pak slaan met een verhitte kop met de vuist op tafel. In het debat gaat het over de tijdsduur, de praktijkkosten en de risico's van de te leveren prestatie of uit te voeren behandeling. De partijen putten zich uit om de tarieven te onderbouwen, met protocollen, accountantsrapporten en schadelastanalyses.

Deze objectieve maatstaven ten spijt, de onderhandelingen gaan vooral over emotie: zijn de tarieven in balans met het door partijen redelijk geachte honorarium? Als een nieuw tarief tot stand is gekomen en goedgekeurd dan komt de meest interessante fase: de praktijk. Wanneer het een maximumtarief is, zal de tandarts dan altijd het maximale bedrag berekenen? Welke 'praktijkaanpassingen' vinden plaats, hoe creatief is de tandarts in het opbouwen van zijn declaratie? Ongewenste mutaties?

Is een 'slimmere' aanpak van tariefsvaststelling mogelijk? Mag van de beroepsgroep een 'zelfcorrectie' verwacht worden of blijft de leuze: vertrouwen is goed, controle is beter?

HUISHOUDELIJKE VERGADERING

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de 277-ste ledenvergadering (bijlage I)
4. Jaarverslag 2005 (bijlage II)
5. Bespreking voordracht nieuwe leden (bijlage III)
6. Installatie nieuw lid
7. Rekening en verantwoording van de penningmeester over 2005 (bijlage IV)
8. Verslag verificatiecommissie
9. Décharge verificatiecommissie en benoeming nieuwe commissie
10. Bestuurswisseling
11. Voorstel wijziging statuten en huishoudelijk reglement (bijlage V)
12. Aankondiging najaarsvergadering 2006
13. Rondvraag
14. Sluiting